

Marta Godzimirska-Dybek
Anna Klebus
Małgorzata Strzegowska

Wzorcowe rozwiązania organizacyjne funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego (WSDZ)

dla szkoły policealnej

Autorzy

Marta Godzimirska-Dybek, Anna Klebus, Małgorzata Strzegowska

Redakcja merytoryczna

Katarzyna Druczak, Anna Pregler

Redakcja językowa i korekta

Karolina Strugińska

Redakcja techniczna i skład

Barbara Jechalska

Projekt okładki

Barbara Jechalska

(z wykorzystaniem systemu identyfikacji wizualnej projektu „Edukacja dla pracy”)

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2017

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

tel. 22 345 37 00

fax 22 345 37 70

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons – Użycie Niekommercyjne 3.0 Polska (CC-BY-NC).

Wstęp

Wzorcowe rozwiązania organizacyjne funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego (WSDZ) dla szkoły policealnej zostały opracowane w ramach współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) projektu „Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych” realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Dokument został przygotowany w celu wsparcia szkół w organizowaniu działań związanych z doradztwem zawodowym i służyć ma podnoszeniu ich jakości. Szkoła może dostosować proponowane rozwiązania do swoich potrzeb i możliwości.

Autorzy dokumentu przyjęli, że wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę, podlegające wewnętrznej ewaluacji. Dla działań tych zaplanowanych na cykl kształcenia zostają określone adresaci, realizatorzy oraz partnerzy.

Wzorcowe rozwiązania... stanowią propozycję, którą można wykorzystać przy tworzeniu dokumentu opisującego system działań z zakresu doradztwa zawodowego w szkole, traktując opracowanie jako przykład struktury wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. Szkoła przygotowuje WSDZ jako dokument na cały cykl kształcenia. W przypadku zespołu szkół dokument jest przygotowywany dla każdego typu szkoły oddzielnie. Przygotowując WSDZ, szkoła uwzględnia swoje potrzeby, możliwości i doświadczenia.

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie.

Działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego umożliwiają:

- uzyskanie przez słuchaczy dostępu do wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych¹;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określanie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia.

Sprawnie funkcjonujący system doradztwa zawodowego dzięki zaangażowaniu wszystkich osób realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego daje efekt synergii. Przygotowany dokument WSDZ zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole.

¹ Dotyczy rodziców słuchaczy ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

1. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m. in. *Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty*, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia oraz *Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.*, wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedno z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, m.in. w sprawie doradztwa zawodowego, w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół oraz w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

2. Wzorcowa struktura WSDZ opracowywanego na cykl kształcenia

A. Główny cel realizacji doradztwa zawodowego w szkole policealnej

Celem doradztwa zawodowego w szkole policealnej jest przygotowanie słuchaczy do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji².

B. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole policealnej są kierowane do trzech grup adresatów:

- słuchaczy,
- nauczycieli,
- rodziców³.

Przykłady działań kierowanych do słuchaczy:

- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- motywowanie słuchaczy do opracowywania i aktualizowania własnego „portfolio”;
- udzielanie wskazówek w procesie przygotowania teczek „portfolio”;
- wprowadzanie elementów działań związanych z doradztwem zawodowym na zajęciach przedmiotowych;

² Cel doradztwa zawodowego został zaczerpnięty z przykładowego programu doradztwa zawodowego dla szkoły policealnej opracowanego w ramach współfinansowanego z EFS projektu „Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych” realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji.

³ Dotyczy rodziców słuchaczy ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

- monitorowanie przygotowywania przez słuchaczy Indywidualnego Planu Działania (IPD);
- organizowanie praktyk zawodowych w ramach zajęć edukacyjnych;
- umożliwianie słuchaczom zdobywania doświadczenia zawodowego, np. poprzez organizację staży zawodowych;
- upowszechnianie informacji o dodatkowych szkoleniach, kursach zawodowych i innych możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- organizowanie spotkań z rekruterami, przedsiębiorcami, doradcami zawodowymi, przedstawicielami instytucji rynku pracy i uczelni wyższych;
- upowszechnianie informacji o targach edukacyjnych i zawodowych;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych do firm;
- przekazywanie informacji na temat różnorodnych kursów, szkoleń, warsztatów;
- organizowanie wyjść na targi edukacyjne i targi pracy;
- upowszechnianie dobrych praktyk absolwentów szkoły w zakresie planowania i realizacji kariery zawodowej;
- udostępnianie różnych źródeł informacji dotyczących możliwości planowania kariery edukacyjno-zawodowej;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających poruszanie się po rynku pracy i rynku edukacyjnym, planowanie własnej działalności i samopoznanie;
- kreowanie sytuacji umożliwiających poznanie własnych zasobów przez słuchaczy – np. poprzez wykorzystywanie aktywizujących form i metod pracy na zajęciach lub organizowanie szkolnych akcji i konkursów;
- przygotowywanie słuchaczy do udziału w konkursach.

Przykłady działań kierowanych do opiekunów semestru, nauczycieli, specjalistów:

- umożliwianie zainteresowanym osobom udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- umożliwianie udziału w lekcjach otwartych i koleżeńskich;
- organizowanie szkoleniowych posiedzeń rad pedagogicznych;
- umożliwianie samokształcenia i samodoskonalenia;
- organizowanie wizyt studyjnych w przedsiębiorstwach;
- organizowanie spotkań i konsultacji z przedstawicielami instytucji rynku pracy oraz z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- umożliwianie członkom rady pedagogicznej udziału w stażach zawodowych dla nauczycieli;
- udostępnianie zasobów z zakresu doradztwa zawodowego.

Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- organizowanie dla zainteresowanych rodziców spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych dokonywanych przez słuchaczy;
- upowszechnianie informacji o targach edukacyjnych i targach pracy;

- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji lokalnego rynku pracy oraz przedstawicielami firm i przedsiębiorcami;
- umożliwianie pozyskiwania informacji edukacyjnych i zawodowych (np. poprzez strony www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik, korzystanie z biblioteki szkolnej).

Doradztwo zawodowe dla słuchaczy jest realizowane:

- podczas:
 - ✓ zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
 - ✓ wspomagania słuchaczy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy ze słuchaczami,
- prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i opiekunów semestrów m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z opiekunami semestrów oraz innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, opiekunów, nauczycieli)⁴;
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne dni kariery) lub poza nią (np. festiwal zawodów).

Idea doradztwa zawodowego dla słuchaczy uwzględnia perspektywę całościowego uczenia się w kontekście skutecznego funkcjonowania na rynku pracy. Jest ono realizowane w formie grupowej i indywidualnej. Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym skierowanych do rodziców oraz nauczycieli także odbywa się w obu tych formach.

C. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W szkołach policealnych w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, opiekunowie semestru, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

Poniżej przedstawiono zakres działań w zakresie doradztwa dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa:

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole i instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizacji doradztwa zawodowego w szkole;

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Zawodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r., poz. 1591).

- organizuje wspomaganie szkoły w zakresie działań związanych z doradztwem zawodowym polegające na planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze;

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia słuchaczy;
- pomaga słuchaczom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, opiekunów semestrów, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla słuchaczy;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie słuchaczy, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z opiekunami semestru, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego celem realizacji doradztwa zawodowego.

Opiekunowie semestru:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia słuchaczy;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy ze słuchaczami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- wskazują słuchaczom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia słuchaczy;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy ze słuchaczami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- przygotowują słuchaczy do udziału w konkursach zawodowych;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia słuchaczy;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla słuchaczy;
- włączają się w proces podejmowania przez słuchaczy decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące słuchacza wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby zatrudnione w szkole

np. pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez słuchaczy;
- organizuje dla słuchaczy spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków adekwatnych do zawodów wybranych przez słuchaczy.

Zależnie od koncepcji pracy szkoły policealnej zakresy czynności dla poszczególnych osób angażujących się w realizowanie WSDZ w szkole mogą ulegać zmianom.

D. Zasoby materialne przydatne w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w specjalnie przeznaczonych do tego sali lub innej sali, w której znajduje się komputer z dostępem do Internetu oraz rzutnik multimedialny. Doradca zawodowy ma dostęp do pracowni komputerowej w celu prowadzenia zajęć grupowych dla słuchaczy. Słuchacze mają dostęp do komputerów, na których zainstalowane są programy edukacyjne np. w szkolnym centrum multimedialnym lub bibliotece. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu (doradztwo indywidualne) odbywają się w gabinecie lub pokoju z dostępem do Internetu dla doradcy zawodowego oraz dla słuchaczy.

Wyposażenie doradcy zawodowego stanowią:

- biblioteczka z materiałami i publikacjami dla słuchaczy, dla nauczycieli i rodziców (przewodnik po zawodach, teczki informacji o zawodach, poradniki, materiały zawodoznawcze, ulotki, broszury, klasyfikacja zawodów i specjalności itp.);
- sprzęt do ekspozycji materiałów drukowanych (tablice informacyjne, regały na książki, stojaki na ulotki itp.);
- sprzęt do powielania materiałów informacyjnych (np. drukarka, kserokopiarka);

- zbiory informacji drukowanych (informatory, ulotki, czasopisma specjalistyczne, itp.);
- zbiory informacji multimedialnych (filmy, płyty CD, programy komputerowe itp.);
- materiały wspomagające pracę doradcy i nauczycieli: ankiety, kwestionariusze, scenariusze zajęć itp.;
- materiały biurowe i inne niezbędne do realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, np. karty do flipcharta, markery;
- tablice (flipchart, ścienna, magnetyczna).

E. Sojusznicy – sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół, także dla szkół policealnych, stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Jednakże szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być angażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: słuchaczy, nauczycieli i rodziców.

Przykłady działań placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych słuchaczy;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla słuchaczy zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych (np. opracowań WSDZ);
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych posiedzeń rad pedagogicznych;
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

Ośrodki doskonalenia nauczycieli (ODN):

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym;
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

Biblioteki pedagogiczne:

- udostępnianie szkołom informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

Centra kształcenia praktycznego (CKP):

- organizowanie praktyk zawodowych dla słuchaczy;
- organizowanie szkoleń i kursów zawodowych dla słuchaczy;
- przeprowadzanie egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (w przypadku, gdy dane centrum jest ośrodkiem egzaminacyjnym);
- organizowanie szkoleń i kursów zawodowych dla nauczycieli;
- współorganizowanie konkursów zawodowych dla słuchaczy;
- współorganizowanie przedsięwzięć o charakterze zawodoznawczym.

Centra kształcenia ustawicznego, centra kształcenia ustawicznego i zawodowego:

- udostępnianie informacji o ofercie edukacyjnej i zawodowej szkoły;
- współorganizowanie targów edukacyjnych;
- współorganizowanie spotkań informacyjno-doradczych dla słuchaczy.

Urzędy pracy, centra informacji i planowania kariery zawodowej oraz obserwatoria rynku pracy:

- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- diagnozowanie predyspozycji i zainteresowań zawodowych słuchaczy;
- udzielanie porad i konsultacji dla słuchaczy;
- współorganizowanie różnych przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie usługi doradztwa zawodowego na odległość;
- udzielanie porad dotyczących rynku pracy za granicą (usługi doradców Sieci Europejskich Ofert Pracy EURES);
- udostępnianie ofert pracy w kraju i za granicą;
- udostępnianie publikacji m.in. o sytuacji na rynku pracy;
- współorganizowanie spotkań informacyjno-doradczych np. dotyczących sytuacji na rynku pracy lub dotacji na założenie działalności gospodarczej (dla słuchaczy, nauczycieli, rodziców).

Stowarzyszenia branżowe:

- organizowanie specjalistycznych szkoleń zawodowych;
- udzielanie informacji o istniejących firmach i potencjalnych pracodawcach w danej branży.

Cechy rzemiosł różnych i małej przedsiębiorczości, izby rzemieślnicze:

- współorganizowanie praktycznej nauki zawodu w rzemiośle;
- udostępnianie informacji o organizacji praktycznej nauki zawodu w rzemiośle;
- wyszukiwanie pracodawców (rzemieślników), u których słuchacze mogą realizować praktyczną naukę zawodu.

Ochotnicze hufce pracy (OHP): centra edukacji i pracy młodzieży, młodzieżowe biura pracy, mobilne centra informacji zawodowej, młodzieżowe centra kariery, punkty pośrednictwa pracy, ośrodki szkolenia zawodowego:

- gromadzenie i udostępnianie ofert pracy, także ofert pracy sezonowej, krótko-terminowej;
- organizowanie giełd pracy;

- organizowanie targów pracy;
- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych;
- organizowanie szkoleń zawodowych dla słuchaczy.

Agencje zatrudnienia:

- prowadzenie pośrednictwa pracy;
- organizowanie spotkań rekrutacyjnych;
- pozyskiwanie ofert pracy dla słuchaczy i absolwentów szkoły.

Pracodawcy:

- współorganizowanie praktycznej nauki zawodu dla słuchaczy;
- współorganizowanie konkursów zawodowych;
- włączanie się w modyfikowanie programów nauczania;
- współorganizowanie szkoleń, seminariów, staży zawodowych dla słuchaczy i nauczycieli;
- zatrudnianie absolwentów;
- organizowanie wizyt studyjnych w firmach dla słuchaczy i nauczycieli;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową oraz bazę dydaktyczną szkoły;
- współorganizowanie spotkań z przedstawicielami firm dla słuchaczy i nauczycieli.

Kuratoria oświaty, urzędy marszałkowskie, starostwa powiatowe, urzędy miast i gmin:

- tworzenie sieci doradców zawodowych;
- opracowywanie i wdrażanie programu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego;
- powoływanie powiatowych lub gminnych koordynatorów ds. doradztwa zawodowego.

Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji z zakresu doradztwa zawodowego;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowywanie dokumentów wspierających pracę doradcy zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby);
- prowadzenie platformy Moodle z informacjami, zasobami z zakresu doradztwa zawodowego.

Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP:

- organizowanie konferencji, szkoleń dla doradców zawodowych;
- organizowanie Olimpiady z Wiedzy o Planowaniu i Zarządzaniu Karierą Zawodową;
- organizowanie Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery.

Organizacje pozarządowe:

- propagowanie idei wolontariatu;
- umożliwianie słuchaczom zdobycia doświadczenia zawodowego;
- realizowanie wspólnych projektów edukacyjnych.

Inne:

- podmioty, które mogą być partnerami w realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego, np. klasytry edukacyjne, fundacje, stowarzyszenia, organizacje pracodawców.

W zależności od specyfiki szkoły, jej potrzeb i możliwości, a także otoczenia społeczno-gospodarczego szkoła nawiązuje kontakty, tworzy sieć współpracy z podmiotami, które angażują się w działania z zakresu doradztwa zawodowego.

F. Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym w danym roku szkolnym

Szkoła opracowuje WSDZ na cały cykl kształcenia w szkole policealnej. Dla usprawnienia realizacji zapisów WSDZ proponuje się przygotowanie rocznego planu realizacji działań doradczych. W rocznym planie powinny znaleźć się następujące elementy:

- ✓ rodzaj działania/tematyka zajęć;
- ✓ metody i formy realizacji;
- ✓ odbiorcy;
- ✓ realizatorzy i sojusznicy;
- ✓ terminy;
- ✓ uwagi do realizacji i komentarze.

Roczny plan jest opracowywany przez:

- ✓ zespół ds. doradztwa zawodowego;
- ✓ doradcę zawodowego we współpracy z przedstawicielami komisji przedmiotowych;
- ✓ radę pedagogiczną.

W tej kwestii szkoła wybiera najkorzystniejszy w swoich realiach sposób pracy nad planem.

G. Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz roczny plan doradztwa są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ. Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej przez szkołę: co roku lub po całym cyklu kształcenia.

Rada pedagogiczna, rodzice słuchaczy, osoby i instytucje z otoczenia gospodarczo-społecznego są informowane o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę doradcy zawodowego oraz osób zaangażowanych w zadania z zakresu doradztwa zawodowego.

Załącznik

Słownik pojęć

Działania związane z doradztwem zawodowym – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego⁵ – zajęcia grupowe organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum (*Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe*, art. 109.1. pkt 7), których wymiar określa *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół* (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).

Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu – zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (*Ustawa Prawo oświatowe* art. 109.1. pkt 5 oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach* – Dz.U. z 2017 r., poz. 1591).

Preorientacja zawodowa – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

Orientacja zawodowa – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–VI szkoły podstawowej pozytywnej i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

Doradztwo zawodowe – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych oraz zawodowych.

Uczeń – dziecko (na etapie wychowania przedszkolnego), uczeń (na etapie szkoły podstawowej i szkoły ponadpodstawowej z wyłączeniem szkoły policealnej), słuchacz (w szkole policealnej).

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ) – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę.

⁵ Nie dotyczy szkoły policealnej.